

Dikter & porträtt

Else Lasker-Schüler

Dikter & porträtt

Tolkning, urval och efterord
av Peter Handberg

ERSATZ

© Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 1996

© Ersatz, Stockholm 2008

Översättning från tyska Peter Handberg

Redaktör Anna Bengtsson

Korrekturläsare Ola Wallin

Omslag & grafisk form Christer Jonson

Sättning Ola Wallin

Tryck Livonia Print, Lettland 2008

ISBN 978-91-88858-67-2

Översättningen är gjord med finansiellt stöd
från Goethe-Institut Schweden med medel
från det tyska utrikesdepartementet.

www.ersatz.se

Dikter 6

Tio porträtt 179

APPENDIX.

Peter Handberg | Prins Jussuf utan land 199

Noter och kommentarer 219

Diktregister 222

Weltflucht

Ich will in das Grenzenlose
Zu mir zurück,
Schon blüht die Herbstzeitlose
Meiner Seele,
Vielleicht – ist's schon zu spät zurück!
O, ich sterbe unter Euch!
Da Ihr mich erstickt mit Euch.
Fäden möchte ich um mich ziehn –
Wirrwarr endend!
Beirrend,
Euch verwirrend,
Um zu entfliehn
Meinwärts!

Världsflykt

Jag vill till det gränslösa
Tillbaka till mig,
Redan blommar tidlösan
I min själ,
Tillbaka – för sent kanske.
O, jag dör bland er!
Ni kväver mig med er.
Jag ville dra trådar omkring mig –
Som slutade i virrvarr!
Missvisande,
Vilseledande,
För att fly
Till mig.

Dann

... Dann kam die Nacht mit Deinem Traum
Im stillen Sternebrennen.
Und der Tag zog lächelnd an mir vorbei,
Und die wilden Rosen atmeten kaum.

Nun sehn' ich mich nach Traumesmai,
Nach Deinem Liebeoffenbaren.
Möchte an Deinem Munde brennen
Eine Traumzeit von tausend Jahren.

Sedan

... Sedan kom natten med Din dröm
I stjärnornas stilla brand.
Och dagen drog leende förbi,
De vilda rosorna knappt andades.

Nu längtar jag efter drömmarnas vår,
Efter Din kärleksuppenbarelse.
Brinna ville jag vid Din mun
En drömtid på tusen år.

Abend

Es riß mein Lachen sich aus mir,
Mein Lachen mit den Kinderaugen,
Mein junges, springendes Lachen
Singt Tag der dunklen Nacht vor deiner Tür.

Es kehrte aus mir ein in dir
Zur Lust dein Trübstes zu entfachen –
Nun lächelt es wie Greisenlachen
Und leidet Jugendnot.

Kväll

Det slet sig loss från mig mitt skratt,
Mitt skratt med barnaögon,
Mitt unga sprudlande skratt
Sjunger nattens mörka dag vid din dörr.

Ur mig det svepte fram och in i dig
Med lust att upptända ditt mörker –
Nu ler det så som gubbar grinar
Och lider så som ungdom gör.

Fieber

Es weht von Deinen Gärten her der Duft,
Wie trockner Südwind über mein Gesicht.
O, diese heisse Not in meiner Nacht!
Ich trinke die verdorrte Feuerluft
    Meiner Brände.

Aus meinem schlummerlosen Auge flammt
Ein grelles, ruheloses Licht,
Wie Irrlichtflackern durch die Nacht.
Ich weiß, ich bin verdammt
Und fall' aus Himmelshöhen in Deine Hände.

Feber

Doften från Din trädgård kom med vinden,
Som sydlig torra snuddande vid kinden.
O, denna heta nöd i natten!
Jag dricker förtorkad eldluft
    Från mina bränder.

Ur mina sömnlösa ögon flammar
Grällt, aldrig vilande ljus,
Likt irrbloss som i natten flämtar.
Jag vet, jag är dömd att gå under
Fallande från himlen i Dina händer.

Sinnenrausch

Dein sünd'ger Mund ist meine Totengruft,
Betäubend ist sein süsser Atemduft,
Denn meine Tugenden entschliefen.
Ich trinke sinnberauscht aus seiner Quelle
Und sinke willenlos in ihre Tiefen,
Verklärten Blickes in die Hölle.

Mein heißer Leib erglüht in seinem Hauch,
Er zittert, wie ein junger Rosenstrauch,
Geküsst vom warmen Maienregen.
– Ich folge Dir ins wilde Land der Sünde
Und pflücke Feuerlilien auf den Wegen,
– Wenn ich die Heimat auch nicht wiederfinde ...

Sinnerus

Din syndiga mun är min grift,
Bedövande andedräftens ljuva doft,
För mina dygder som somnade in.
Berusad dricker jag ur dess källa,
Och sjunker viljelöst i dess djup,
Klara blickar nedför helvetets stup.

Min heta kropp flamar i hans andetag,
Likt en rosenbuske darrande lätt,
Som kysses av det varma majregnet.
– Jag följer Dig till syndernas vilda land
Och plockar eldliljor på vägen,
– Vet ej var min hembygd är belägen ...

Eros

O, ich liebte ihn endlos!
Lag vor seinen Knie'n
Und klagte Eros
    Meine Sehnsucht.
O, ich liebte ihn fassungslos.
Wie eine Sommernacht
    Sank mein Kopf
Blutschwarz auf seinen Schoss
Und meine Arme umloderten ihn.
Nie schürte sich so mein Blut zu Bränden,
Gab mein Leben hin seinen Händen,
Und erhob mich aus schwerem Dämmerweh.
Und alle Sonnen sangen Feuerlieder
    Und meine Glieder
Glichen
    Irrgewordenen Lilien.

Eros

O, jag älskade honom ändlöst!
Låg för hans fötter
Och klagade för Eros
    Om min längtan.
O, jag älskade honom besinningslöst.
Likt en sommarnatt
    Sjönk mitt huvud
Blodsvart ned i hans knä
Och mina armar flammade kring honom.
Aldrig var mitt blod så nära brand,
Hela mitt liv jag lade i hans hand,
Och han lyfte mig ur tung skymningssmärta.
Och alla solar sjöng sånger om eld
    Och mina lemmar
Liknade
    Berusade liljor.

Chaos

Die Sterne fliehen schreckensbleich
Vom Himmel meiner Einsamkeit,
Und das schwarze Auge der Mitternacht
Starrt näher und näher.

Ich finde mich nicht wieder
In dieser Todverlassenheit,
Mir ist, ich lieg von mir weltenweit
Zwischen grauer Nacht der Urangeist.

Ich wollte, ein Schmerzen rege sich
Und stürze mich grausam nieder
Und riß mich jäh an mich!
Und es lege eine Schöpferlust
Mich wieder in meine Heimat
Unter der Mutterbrust.

Meine Mutterheimat ist seeleleer,
Es blühen dort keine Rosen
Im warmen Odem mehr. –
.... Möcht einen Herzallerliebsten haben,
Und mich in seinem Fleisch vergraben.

Kaos

Bleka flyr stjärnorna i skräck
Från min ensamhets himmel,
Och midnattens svarta öga
Stirrar allt närmare.

Jag kan inte finna mig själv igen
I denna dödliga övergivenhet,
Som fanns jag en värld bort från mig
Mitt i urångestens gråa natt.

Jag önskar att en smärta rördes upp
Och obarmhärtigt störtade omkull mig
Och slet mig häftigt till mig själv!
Och att en skaparlust
Förde mig till hemlandet
Under modersbröstat.

Mitt moderland är själatomt,
Där blommar inga rosor mer
I de varma andetag. –
.... Ville ha en hjärtats älskade,
Och begrava mig i hans kött.

Morituri

Du hast ein dunkles Lied mit meinem Blut geschrieben,
Seitdem ist meine Seele jubellahm.
Du hast mich aus dem Rosenparadies vertrieben,
Ich musst sie lassen, Alle, die mich lieben.
Gleich einem Vagabund jagt mich der Gram.

Und in den Nächten, wenn die Rosen singen,
Dann brütet still der Tod – ich weiss nicht was –
Ich möchte Dir mein wehes Herze bringen,
Den bangen Zweifel und mein müh'sam Ringen
Und alles Kranke und den Hass!

Morituri

Du skrev en sorgsen visa med mitt blod,
Efter det är min själ jublande lam.
Du drev mig ut ur mitt rosenparadis,
Jag måste lämna dem som älskar mig.
Som en landstrykare jagas jag av sorgen.

Och på nätterna, när rosorna sjunger,
Då ruvar döden stilla – vet inte på vad –
Jag skulle vilja ge Dig mitt sorgsna hjärta,
Alla ängsliga tvivel och min hårda kamp
Och allt det sjuka och allt hat!

Jugend

Ich hört Dich hämmern diese Nacht
An einem Sarg im tiefen Erdschacht.
Was willst Du von mir, Tod!
Mein Herz spielt mit dem jungen Morgenrot
Und tanzt im Funkenschwarm der Sonnenglut
Mit all den Blumen und der Sommerlust.

Scheer' Dich des Weges, alter Nimmersatt!
Was soll ich in der Totenstadt,
Ich, mit dem Jubel in der Brust!!

Ungdom

Jag hörde Dig hamra i natt
På kistan i jordens djupa schackt.
Vad vill Du av mig, död!
Mitt hjärta leker i morgonen ung och röd
Och dansar i gnistrande solsvärmars glöd
Med alla blommorna och sommarlätt.

Vik hädan, Du gamling som aldrig blir mätt!
Vad ska jag göra i de dödas stad
Jag, som är så jublande glad!!

Meinlingchen

(Meinem Jungen zu eigen)

Meinlingchen sieh mich an –
Dann schmeicheln tausend Lächeln mein Gesicht,
Und tausend Sonnenwinde streicheln meine Seele,
Hast wie ein Wirbelträumchen
Unter ihren Fittichen gelegen.

Nie war so lenzensüß mein Blut,
Als Dich mein Odem tränkte,
Die Quellen Edens müssen so geduftet haben
Bis Dich der Muttersturm
Aus süßem Dunkel
Von meinen Herzwegen pflückte
Und Dich in meine Arme legte,
In ein Bad von Küssen.

Minlille

(Tillägnat min egen gosse)

Minlille ser på mig –
Då smickrar tusen leenden mitt ansikte,
Och tusen solvindar smeker min själ,
Som en oppvirvlande liten dröm
Låg Du under deras vingar.

Aldrig var mitt blod så vårlikt søtt,
Som når Du översköldes av mina andetag,
Edens källor måste ha doftat så
Tills modersstormen
Ur ljuvt dunkel
Plockade Dig från mitt hjärtas väg
Och lade Dig i mina armar,
I ett bad av kyssar.

Vagabunden

O, ich wollte in den Tag gehen,
Alle Sonnen, alle Glutspiele fassen,
Muss in trunk'ner Lenzluft untergeh'n
Tief in meinem Rätselblut.
Sehnte mich zu sehr nach dem Jubel!
Dass mein Leben verspiele mit dem Jubel.
Kaum noch fühlt' meine Seele den Goldsinn des Himmels,
Kaum noch sehen können meine Augen,
Wie müde Welle gleiten sie hin.
Und meine Sehnsucht taumelt wie eine sterbende Libelle.

Giesse Brand in mein Leben!

Ja, ich irre mit Dir,
Durch alle Gassen wollen wir streifen,
Wenn unsere Seelen wie hungernde Hunde knurren.
An allen Höllen unsere Lüste schleifen,
Und sünd'ge Laune alle Teufel fleh'n
Und Wahnsinn werden uns're Frevel sein,
Wie bunte, grelle Abendlichter surren;
Irrsinnige Gedanken werden diese Lichte sein!
Ach Gott! Mir bangt vor meiner schwarzen Stunde,
Ich grabe meinen Kopf selbst in die Erde ein!

Lösdrivare

O, jag ville ut i dagen,
Famna alla solar, glödens spel,
Ville förgås i drucken vårluft,
Djupt i mitt gåtfulla blod.
Längtade så mycket efter jubel!
Att jag lekte bort mitt liv med jubel.
Knappt min själ ens kände himlens guldrand,
Knappt att mina ögon längre ser,
Likt trötta vågor de glider hän.
Och min längtan vacklar som en döende trollslända.

Ös brand i mitt liv!

Ja, jag irrar omkring med Dig,
Fram genom gränder vi stryker,
Då våra själar morrar likt svultna hundar.
Nöter våra lustar mot alla helveten,
Och syndigt bönfaller alla djävlar
Och vansinne är vår last på denna jord,
Grälla kvällsljus surrar;
Och blir vanvettiga tankar och ord!
Ack, Gud! Jag fruktat min svarta stund,
Jag gräver själv ned mitt huvud i vår jord!

Herzkirschen waren meine Lippen beid'

Ach, ich irre wie die Todsünde
Ueber wilde Haiden und Abgründe,
Ueber weinende Blumen im Herbstwind,
Die dicht von Brennesseln umklammert sind.

Herzkirschen waren meine Lippen beid',
Sie sind nun bleich und schweigend wie das Leid.
Ich suchte ihn im Abend, in der Dämmerung früh,
Und trank mein Blut und meine Süßigkeit.

Der Schatten, der auf meiner Wange glüht,
Wie eine Trauerrose ist er aufgeblüht
Aus meiner Seele Sehnsuchtsmelodie.

Hjärtekörsbär var mina läppar båda

Ack, jag irrar som dödssynd
Över vilda hedar och avgrunder,
Över gråtande blommor i höstlig vind,
Som av brännässlor blir svedda på kind.

Hjärtekörsbär var mina läppar båda
Bleka, plågade låter de tystnad råda.
Jag sökte honom gryning och kväll,
Och drack mitt blod, all ljuvhet säll.

Skuggan som glöder på min kind,
Likt en sorgros slog den ut
Ur min själs längtande melodi.

Scheidung

Hab in einer sternlodernden Nacht
Den Mann neben mir ums Leben gebracht.
Und als sein girrendes Blut gen Morgen rann,
Blickte mich düster sein Schicksal an.

Skiljas åt

En natt med stjärnor glimmande vida
Tog jag livet av mannen vid min sida.
När blodet kluckande mot morgonen rann,
Dystert mannens öde mina blickar fann.

Sein Blut

Am liebsten pflückte er meines Glückes
Letzte Rose im Maien
Und würfe sie in den Rinnstein.
Sein Blut plagt ihn.

Am liebsten lockte er meiner Seele
Zitternden Sonnenstrahl
In seine düstre Nächtequal.

Am liebsten griff er mein spielendes Herz
Aus wiegendem Lenzhauch
Und hing es auf wo an einem Dornstrauch
.... Sein Blut plagt ihn.

Hans blod

Allra helst plockade han min lycka
En sista ros i maj
Och kastade den i rännstenen.
Hans blod plågar honom.

Allra helst lockade han min själ
En darrande solstråle
In i sina dystra nattliga kval.

Allra helst tog han mitt lekfulla hjärta
En yster fläkt av vår
Och hängde upp det i en törnbuske
.... Hans blod plågar honom.

Kühle

In den weißen Blüten
Der hellen Rosen
Möchte ich verfluten.

Doch auf den Teichen
Warten die starren, seelenlosen Wasserrosen,
Meiner Sehnsucht Kühle zu reichen.

Svalka

Där vita rosor
Börjat glöda
Ville jag förblöda.

Men på tjärnar i väntan
Själlösa näckrosor stela,
Ger svalka åt min längtan.